

**D. Marcus Evangelista. Rodolphi Gwaltheri Tigurini in
Euangelium Iesu Christi secundum Marcum Homiliæ
CXXXIX.**

Gwalther, Rudolf

[S.l.], 1570

VD16 W 1048

Homilia XCVII. Et cœpit eis per parabolas loqui: Vineam plantauit homo, & circu[m]posuit sepem, foditq[ue] lacu[m], edificauit turrim, & elocauit eam agricolis, ac peregrè profectus est. Et misit ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71833](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71833)

ET cepit eis per parabolas loqui: Vineam plantavit homo, & cetera.
posuit sepem, foditq; lacu, & edificavit turrim, & elocavit eam agricolis, ac peregre profectus est. Et misit seruum ad agricolas in tempore ut ab agricolis acciperet de fructu vineae. Illi vero captum eum caecerunt, ac remiserunt uacuus. Et rursus misit ad eos alium seruum, & illi lapidato caput uulnerarunt, & remiserunt de decoratu. Et rursus alium misit, & illum trucidarunt: multo scq; alios, hos quidem caedentes, illos uero trucidantes.

Argumentum & usus presentis loci.

Christus Iesus, dominus & saluator noster, cum sacerdotibus Iudaicis, hostibus suis accerimis, sic agit, ut simul scandalo mederi studeat, quod apud vulgus ex illorum exemplo oriebatur. Et hic idem huius etiam parabola praecipuus scopus est. Nec enim dicitur esse, multos grauius offensos fuisse, quod scribas & sacerdotes Christo eum infideliter viderent. Ideo parabola veteris commemoratione ipsorum quidem ingratiuadinem illis exprimit, simul uero docet illa neminem offendi debere: eo quod haec illis aucta adeoq; hereditaria sunt, quibus, qui simili contumacia olim prophetas quoque sint persecuti. At quia Iudaei olim communi causa typus fuerunt, quacumq; de illis dicitur, ad nos quoq; transferri debent, ut inde discamus, quae in ecclesia officia sunt, & quales antistites illius esse conueniat, quae item uicia a singulis uicariis, qui in ecclesia consortio manere cupiant.

Ecclesia uinea confertur. Deut. 33. Psal. 80. Ioseph. 10. Isais 5. Ierem. 2. &c. Actorum 20. 1. Pet. 1. Psal. 104.

Et primo quidem ecclesia Dei uinea confertur: quae parabola in scripturis frequens est adhibita. Exprimat autem egregie Dei erga nos studiu, nosq; simul officij admonet, quod a nobis Deus respicit. Vt enim uinearum possessio pretiosissima est, & eadem magno sumptu & labore coluntur: ita ecclesiam suam Deus ingenti pretio, nimirum filij sui sanguine acquisiuit, & eandem per uisum suum & spiritus sui dona studiose excolit, suoq; praesidio mirifice conseruat. Vt uero in eum finem colantur vineae, ut uinum ferat, quod exhilarat cor hominis: ita a singulis ecclesiae membris Deus fructus dilectae charitatis, sanctimoniae & innocentiae exigit, quibus ille quodammodo exhilaratur, dum ex salubri uita, quae his coniuncta est, voluptatem capis singularem. Est hoc singulari diligentia obseruanda, ne illorum persuasionem nos seduci patiamur, qui Deum de nostris moribus non multum cogitant, cum, & proinde non opus esse, ut uirtutis studio homines seipos excrucient, aut etiam fidei & religionis causa periclitentur. At qui sicut lignum uitis nulli alij rei utile est, quam ut fructum ferat, nisi huc ferat, refectum igni committitur: ita nisi ipsi quoq; fructus Deo feramus, nullus planctus in ecclesia uisus est, & instar palmicium uiciorum auulsis, in ignem aeternum conijcimus.

Ezech. 15. Ioan. 15. Parabola partes.

Porro ut ad parabola partes accedamus, Christus primo Dei beneficia in veterem ecclesiam collata exponit: deinde sacerdotum dignitatem adumbrat, in quam illos Deus exiit, simulq; officij admonet: tertio eorundem ingratiuadinem & contumaciam comemorat: cui postremo partes uicium comminatur.

Beneficia Dei in ecclesiam.

Quoad beneficiorum commemorationem, in eum finem haec instituitur, ut sacerdotum ingratiuadinem exaggeret. Vt enim uillici ingratiuado maior & grauius punienda censetur, si herum dicitur in neficium & liberalem, & quidem in eo perfidus sit, ex quo res heri sui omnes dependent: ita ecclesiae culpa etiam hoc nomine grauior est, si ecclesia negligat, aut in hanc sibi tyrannidem uendicat, in qua tot tamq; luculenta exiit diuinae liberalitatis & beneficentiae testimonia, & quae uincus Dei uelut rursus est, & uinea quasi possessio, ex qua ille gaudium & oblectationem capit. Sunt autem beneficia Dei in veterem ecclesiam potissima haec. Primum plantasse dicitur uinea. Comprehendit uero uerbo, quod pluribus apud Isaiam explicatur, qui ex uicibus nobilissimis in loco pingui et elapidato confectus uinum dicit. Fuerunt enim Iudaei oriundi ex sanctissimis patribus & in terram lacte & melle fluxuram in-

prodacti, ex qua Chanaanos vna cum superstitionibus & alijs veri cultus impedimentis Deus eiecerat. Secundo sepem circumduxit, quae praesidium Dei significat, quo illos mirifice aduersus vim hostilem & falsos doctores tutatus est. Equidem miraculum ingenis fuit, quod non in terra modo partibus ipsorum promissa, verumetiam in exilio inter immanissimos hostes defendit, ne vel gentibus permixti nomen ecclesiae amitterent, vel ab illis omnino deleterentur, qui eos cane & angue peius oderant. Tertio fodit in ea lacum sine torcular. Adumbratur per hoc honorum cum corporalium tum spiritualium abundantia: deinde legis quoque disciplina, qua fructus verae obedientiae exprimere sine extorquere nunquam non studuit. Quarto turrim quoque adificauit, vel speculam, id est, verbi sui ministerium inter illos ordinatum esse voluit, & prophetas dedit, qui speculatorum instar pericula imminencia obseruaret, & incautos praemonerent, Et haec quidem praecipua sunt, quae olim in Iudeorum gentem Deus contulit: ex quibus patet, quibus ecclesia opus habeat, vt vel recte conseruati, vel etiam conseruari possit. Primum etsi nihil referat, ex quibus aut qualibus parentibus originatus sit (non est enim in Christo Iudeus, aut Graecus, aut Scythae, aut barbarus) artem nos quoque a Deo plantari oportet, & in vera illam vitem, Christum Iesum, inseri, vt ex illo vim illam fructiferam hauriamus, sine quo ex nobis ipsis nihil possumus. A Deo autem plantationem hanc fieri oportet, quia nisi ille nos erabat, ad Christum venire nobis impossibile est. Ioan. 6. Opus deinde Dei praesidio, quo aduersus omne genus insidias defendamur: imprimis aduersus diabolum, qui instar rugientis leonis obambulans, indefinenter querit quem deuoret, & si suggestionibus prauis nihil proficiat, ad externam vim conuersus tyrannidem crudelitatem suam exercet. Opus praeterea spiritalibus donis, & in lingua eius membra crudelitatem suam exercet, & ferocientem coarceat, ne cum mundo penitere nescio condemnemur. Opus a seculo ministrorum studio, qui singulorum mores obseruet, simul & legis doctrina ac disciplina, quae carnis securitatem excutiat, & ferocientem coarceat, ne cum mundo penitere nescio condemnemur. Opus praeterea doceant, moneant, hortentur, increpent, instent denique, tempestiue & intempestiue, prout rei necessitas postulare videretur. Sine his ecclesia consistere impossibile est. Vbi simul obseruabis, haec omnia vni & soli Deo tribui. Is enim vineam plantauit, sepe muniuisset, lacum effudit, & turrim adificauit, & vnum ergo hunc vniuersa redit nostra salutis gloria, nec quicquam hic vel nostra ipsorum vel ministrorum industria tribui debet: quae nulla omnino fuerit, nisi Deus nostra opera vti, et ipse in nobis operari dignetur. Et fungitur quidem ille suo officio, neque nobis deest in ipsis omnibus quae ad salutem nobis necessaria esse diximus. Curemus modo, ne ipsi nobis defuisse videamur, & Dei gratiam amplexi, tales esse & manere studeamus, quales ipse nos esse vult.

Nunc sacerdotum dignitatem & officium videamus, quae paucis verbis complectitur, dicens: Sacerdotum dignitas. Et elocauit vineam agricolis, & peregre profectus est. Agricola dicitur Sacerdos, quos in veteri testamento Deus suae ecclesiae colonos constituerat. Fuit haec incomparabilis Sacerdotum dignitas, quod ipsorum fidei commissi essent, quos Deus pro suo peculio agnoscebat. Admonebant illos huius dignitatis gemma, quae nominibus duodecim tribuum Israeliticarum inscripta erant, & in Epod inserita humeris ipsorum gestabantur: vt sic non solum modo dignitatis, verumetiam officij meminissent, nec vquam illorum curam deponerent, quos ipsis Deus volebat esse commendatos. Dicitur autem Deus peregre profectus vineam suam agricolis locauisse: quod non ita accipi debet, quasi ille instar Iouis illius Homerici ab ecclesia sua vquam discedat: sed pro parabola ratione dicitur, sicut Christus inuit, quam rationem Deus in ecclesiae suae administratione sequi soleat. Illius quidem est omne opus, iuxta illud Pauli: Dei agricolario, Dei adificatio estis. Idem tamen ille in nobis excolendis hominum opera vti, vt nostri captus imbecillitati sese accommodet: quae tanta est, vt nec Dei loquentis maiestatem sustinere possimus (sicut in Israeliticarum exemplo ad montem Sinai patuit) nec regni ipsius mysteria percipere, si nuda proponantur. Gratis ergo singularis est, quod ex hominibus sibi cooperarios sumit Deus, & externis ritibus velat, ac sensibus quodammodo exponit, quae nostrum captum superant. Et tales quidem olim Leuitae fuerunt, quibus etiam prophetas coniunxit, qui quasi operum exatores monendo & hortando tam Leuitae & Sacerdotes, quam reliquum populum vrgerent. Successerunt in horum locum Apostoli & viri Apostolici, qui per Ecclesias singulas Episcopos sive pastores & Seniores constituerunt, qui hoc ipsum exequantur, quod olim per Leuiticum sacerdotum adumbratur. Qui vt suam dignitatem agnoscerent, ita simul

Exech. 3. & 33.

Quibus rebus ecclesia opus habeat.

1. Pet. 3.

2. Timoth. 4.

dignitas.

in Exod. 28.

1. Corinth. 3.

Tit. 1.

nit homo, & circulo
elocauit eam agri
colas in tempore
cum eum caecide
m ferum, & illi
Et rursum alium
m cadentes, illu

Iudaeis, hostibus
vulgus ex illorum
pus est. Nec enim
tores Christo in
raciuulnem illis
eog, hereditaria
Iudaei olim comen
vt inde discamus
aria a singulis vi

pturis frequenter
quod a nobis Deo
& labore coluntur
andem per vnum
rd in eum fructum
membris Dei fructu
bilatatur, dum ex
ulari diligentia op
us non multum cogit
ent, quae etiam fieri
quam vt fructum de
feramus nullas plant
erum conseruamus.
nificia in veterem
s Deus excolit, quia
eui postremo pene
re sacerdotum neg
censerur, si herem
mes dependunt. Ita
r amide vendicent
ca, & quo vniuersa
it. Sicut autem her
prebendit vno vno
qui et elapsitas cop
in laute & mille flum

semper meminisse debent, se vinee colonos esse, non dominos, & proinde ecclesiam verbi doctrina & legitima Sacramentorum administratione excolere, ut Deo dignos fructus ferat. Arguuntur ergo hoc loco primum ignavi suae dignitatis contemptores, improbi item prophetae: deinde dominos hereditatem dominium superbe exercent, nec à quoquam reprehendi volunt: quales videtur Petrus illis, ipsos à Deo institutos, & Apostolorum successores esse: non alia tamen conditione constitutum in ecclesiam Christi vendicent, &c.

1. Pet. 5.

Sacerdotum ingrati-
tudo &
contumacia.2. Par. 36.
Matth. 13.

Porro sequitur sacerdotum Iudaicorum ingrati-
tudo & contumacia. Cum enim tempus esset,
miserit Dominus servos suos, qui fructus exigerent. Intelliguntur per hos prophetae, quos (ut paulo
ante diximus) si quando omnes prope ordines officium suum neglexerent, extraxerunt Deus omnia
bus seculis excitavit, usque ad Christi ferè tempora, qui populum vna cum sacerdotibus & regibus
officij admonerent, & ad illud praestandum magno zelo hortarentur. At illi (inquit) non contenti
vacuos & inanes dimisissent, insuper ipsos verberibus & contumeliosis atrocissimis multarunt: & quod
dam etiam occiderunt. Faciunt ad horum expositionem, quae de prophetis relictis & quod
historia traduntur. Et hinc quidem singularis Dei bonitas nobis consideranda venit, qui male filii
colonos, adeoque vniuersam Iudaeorum gentem tam diu tulit, & plures subinde servos illi submisit, donec
illos incurvabit contumacia quotidie in peius proficere videret. Experimus eandem nostris quoque
culo, & vnam non simul eiusdem ingrati-
tudinis exempla haberemus, quae hic in Iudaeis videtur.
Sed est hoc proprium infelicis mundi vitium, ut sicut male fidei debiores suos creatores non modo
frustrari & fallere, verum etiam odisse & persequi solent: ita plerique hominum non contenti Dei
officium negavisse, insuper eius odio inflammantur, nec eos ferre possunt, qui illos arguant, ut ipse Deus
gratos & morigeros praebeant. Factum hoc fuit apud primi saeculi homines, priusquam diluuium in-
undaret. Idem Sodomaeos fecisse legimus, Aegyptios item cum suis Pharaonibus, postea Romanos im-
paratores & plerumque gentium, quae illis subiectae fuerunt. Et hinc quidem omnibus saeculis facili
matum obtinet antistes, qui si semel exorbitarint, mox admonitionum impatientissimi sunt, & quae
uis moluntur, ne possessione mala fide occupata decedere cogantur. Exempla sunt passim in scriptu-
ris. Et hodie Pontifices, Episcopos, Abbates & alios huius farinae potissimum aduersus Evangelij
predicationem insanire videmus, & in hoc vnum incumbere, ne Christo sua ecclesiae possessio reserua-
tur. Imitantur hos deinde qui in magistratu agunt, imò privati quoque homines, qui mox iurati &
in suos monitores horribili audacia insurgere solent, si quando liberius admonentur, ut debent
Aus Deo ferant. Proderit autem hinc obseruasse, quod prophetae ex actoribus confert Christus. Pri-
mus ergo exigant, quos Deo probari norunt: Iustitiam nimirum & Iudicium, ut Iustas inquit de illis
iustitia quosuis instituant, & singulos hortentur, ut pro sua vocationis ratione officium faciant, do-
que hinc illis mundi ingrati-
tudo et contumacia intractabilis terreat. Esi enim priores prophetae
indignius tractarentur, at tamen minime officio desuerunt, quos post illos misit Dominus. Demer-
tur ex mundi impietate occasionem arripit detrectandi officium. Nouit illam Dominus, qui iam
per te corripit velis, tu officium facito, quando quid per te ipse effecturus sis, scire non potes. Et si
proficias, altem tuam ipsius animam liberaueris. Rursum, qui per ministros officij admonentur, illi
Dei ex actores esse & officium facere meminerint, nec illos eo nomine persequantur. Qui enim illi fa-
ciunt, in ipsum Deum peccant, & quotidie in peius proficiunt, sicuti in sequenti Sermone plerumque
bis. Faxit Deus, ut vinea Dei simus, quae fructus ferat dignos in Christo Iesu: cui debetur honor, gloria
honor gloria & potestas in aeternum. Amen.

H O M I L I A XCVIII.

Cum ergo unum adhuc haberet filium, dilectum suum, misit etiam eum
ad illos ultimum, dicens: Reuerentur filium meum. Illi uero agricolae
dixerunt inter se: Iste est heres, uenite, occidamus eum, et nostra erit haereditas.